WARIES MISDAADREEKS · Nº 104

Slag om Grolle in Oost Gelre

Een moord op de vestingwal

~ • ~

Moordspel voor zes spelers

Inhoud

Voor het spel

Spelregels 4

Voor de gastheer 6

Het verloop van de avond 8

De zes spelers 10

Proloog: kruitdamp boven Grol 12

Ronde 1 · Zaterdagavond

Inleiding en rolboekjes 13

Aanwijzingskaarten 1A–1H 27

Ronde 2 · Zondagmiddag

Inleiding en rolboekjes 35

Aanwijzingskaarten 2A–2G 48

Ronde 3 · Maandagavond

Inleiding en rolboekjes 56

Aanwijzingskaarten 3A–3J 69

Na het spel

Aan de lezer 79

Werkbladen 80

Antwoordformulier 83

Hints in drie niveaus 85

Verzegeld 88

De ontknoping 89

De oplossing, stap voor stap 91

Nawoord 95

Spelregels

Zaterdag 27 september 2025, kwart over vier in de middag. Op de wal van Groenlo trekt de kruitdamp weg, het signaal voor de wapenstilstand heeft geklonken en alle gesneuvelden staan op, lachend, met gras op hun kostuum. Op één na. Bram Wikkerink, musketier, vaandrig en kruitmeester van Compagnie De Slingebeek, blijft liggen.

In dit spel zijn jullie met z'n zessen de mensen die het dichtst bij Bram stonden: de kanonnier, de kapitein, de chirurgijn, een musketier, de heraut en de marketentster die in het dagelijks leven corsowagens bouwt in Lichtenvoorde. Eén van jullie heeft hem doodgeschoten. Niemand weet wie, ook de dader zelf niet: zo kan iedereen onbevangen spelen, en kan het boek ook alleen gelezen worden.

Wat je nodig hebt

- Zes spelers en één gastheer of gastvrouw, die de rechercheur speelt en niet meeraadt. Met vijf spelers neemt de gastheer de rol van de heraut of van de marketentster er zelf bij.
- Dit boek, of kopieën van de rolboekjes en aanwijzingskaarten (dat mag, voor eigen gebruik).
- Pen en papier, de werkbladen achterin en per speler een antwoordformulier.
- Drie tot vier uur, inclusief eten. Kostuums zijn leuk maar niet verplicht: een hoed, een sjerp of een schort doet al wonderen.

Hoe een ronde verloopt

1. De gastheer leest de inleiding van de ronde voor.
2. Iedere speler leest in stilte het eigen rolboekje van die ronde. Lees nooit vooruit, en nooit in andermans rolboekje.
3. De gastheer deelt de aanwijzingskaarten van de ronde één voor één uit. Wie een kaart krijgt, leest die hardop voor en legt hem open op tafel. Kaarten blijven de hele avond liggen.

4. Daarna is er vrij gesprek: vragen stellen, beschuldigen, verdedigen. Gebruik de vragen onder 'Vraag de anderen' als je niet weet waar je moet beginnen.
5. De gastheer sluit de ronde af na ongeveer veertig minuten, of eerder als het gesprek stilvalt.

De gouden regel

Wat in je rolboekje als *feit* staat, is waar. Wat tussen aanhalingstekens staat, is wat je personage *zegt*. Dat kan de waarheid zijn, maar ook een verdraaiing of een leugen. Je speelt het zoals het er staat, en je mag het volhouden tot een kaart het onmogelijk maakt. Op een rechtstreekse vraag over een onderwerp dat niet in je rolboekje staat, mag je improviseren, maar verzin nooit tijden, plekken of bewijsstukken. Zeg dan: 'Dat weet ik niet meer.'

Geheimen

Elk personage heeft iets te verbergen. In ronde 3 lees je je geheim. Je hoeft het pas op te biechten wanneer de kaart die het onthult op tafel ligt; in je rolboekje staat welke kaart dat is. Een geheim is geen bekentenis van moord. Vijf van de zes geheimen hebben met de moord niets te maken.

Winnen

Na ronde 3 vult iedere speler het antwoordformulier in. Daarna leest de gastheer de ontknoping voor. Voor elk goed antwoord krijg je de punten die op het formulier staan. Wie de meeste punten heeft, wint, ook als dat toevallig de dader is.

Het verloop van de avond

Tijd	Wat	Waar in het boek
0.00	Ontvangst, rollen en kostuums, eerste drankje. De gastheer leest de proloog.	p. 12
0.15	Ronde 1: zaterdagavond, de eerste verhoren. Acht kaarten.	p. 13
1.00	Hoofdgerecht.	
1.30	Ronde 2: zondagmiddag, de eerste uitslagen. Zeven kaarten.	p. 35
2.15	Koffie en iets zoets.	
2.30	Ronde 3: maandagavond, alles op tafel. Tien kaarten.	p. 56
3.15	Antwoordformulieren invullen, tien minuten stilte.	p. 83
3.30	De ontknoping, voorgelezen door de gastheer. Punten tellen.	p. 89

De zes spelers

Verdeel deze rollen. Leeftijden en beroepen horen bij het personage, niet bij de speler.

De kanonnier

Gerrit-Jan Heutinck, 61

Gepensioneerd smid uit Groenlo. Bedient al twintig jaar 'De Grolse Griet', het replica-kanon van de compagnie. Praat weinig, en als hij praat, gaat het over kruit. Kostuum: leren schort, wollen muts, roet op de wangen.

De kapitein

Ruud Lankveld, 49

Bedrijfsleider van een bouwmarkt, voorzitter en kapitein van Compagnie De Slingebeek. Draagt een radslotpistool en een sjerp in oranje. Kostuum: hoed met veer, sjerp, laarzen.

De chirurgijn

Marieke Spekschoor, 44

Verpleegkundige op een spoedeisende hulp, in het kamp de barbier-chirurgijn met zaag en zalfpotten. Brams ex-vrouw; ze zijn al zes jaar gescheiden. Kostuum: wit schort met (nep)bloedvlekken, tas.

De musketier

Daan Wolters, 29

Werkt bij Brams drukkerij in Groenlo en is verloofd met Brams dochter Femke. Stond in de linie naast Bram. Kostuum: brede hoed, bandelier met kruitflesjes, musket (van karton).

De heraut

Theo Eppink, *66*

Oud-leraar geschiedenis, schrijver van een wekelijkse column en ontdekker van de beroemde 'Kroniek van Jan Wolbrink'. Doet vanaf een houten spreekgestoelte op het bolwerk het verslag van de veldslag voor het publiek. Kostuum: lange mantel, staf, een rol perkament.

De marketentster

Lieke Hulshof, *38*

Corsobouwer uit Lichtenvoorde, van Bouwgroep 't Vlasveld. Verkoopt in het kamp bier, appelsap en kruidkoek. Draagt dit jaar een krans van dahlia's van haar eigen corsowagen. Kostuum: rok, schort, bloemenkrans, geldbuidel.

Het slachtoffer

Bram Wikkerink, 56, drukker met een eigen drukkerij in Groenlo. Musketier, vaandrig en kruitmeester van Compagnie De Slingebeek. Vader van Femke (27). Gold als de nauwkeurigste man van de compagnie: hij las alles twee keer, ook de kleine letters.

Proloog: kruitdamp boven Grol

Voor te lezen door de gastheer, bij kaarslicht als het kan.

Groenlo, zaterdag 27 september 2025. Het hele stadje is teruggezet in de zomer van 1627. Tussen de huizen hangen vaandels, op de Markt spelen doedelzakken, en in de legerkampen rond de vesting koken soldaten in wollen hemden hun soep boven open vuur. Prins Frederik Hendrik belegert de stad, net als bijna vierhonderd jaar geleden, en de Spaanse bezetting houdt stand. Voorlopig.

Op de zuidelijke wal speelt Compagnie De Slingebeek, zoals elke editie, haar eigen scène: de Bestorming van het Bolwerk. Een veertigtal musketiers en pikeniers trekt tegen de helling op, verdedigers in rood en geel schieten van boven terug, en op de punt van het bolwerk staat 'De Grolse Griet', het kanon van de compagnie. Boven alles uit klinkt de stem van de heraut, die vanaf zijn houten spreekgestoelte het publiek vertelt wat het ziet.

Om dertien voor vier klinkt het derde salvo. Vaandrig Bram Wikkerink laat, zoals hij al jaren doet, het vaandel zakken en valt op de helling. Het publiek houdt de adem in. Een kind roept iets. Daarna komt de uitval van de verdedigers, daarna de kanonnade, daarna de rook.

Om tien over vier blaast een trompetter het signaal voor de wapenstilstand. De gesneuvelden staan op en buigen. Bram niet. Het duurt even voor iemand begrijpt dat hij niet speelt. Om twaalf over vier knielt de chirurgijn naast hem. Om veertien over vier belt de veiligheidscoördinator 112.

In zijn rug zit een gat zo groot als een vingertop. Los kruit doet dat niet.

De politie laat het terrein afzetten. Zes mensen worden gevraagd in de officierstent te blijven: zij stonden het dichtst bij Bram, kenden hem het best, of hadden iets met hem te verhalen. Een van hen heeft hem gedood. Om acht uur 's avonds, als het kamp in het donker ligt en de lantaarns branden, slaat rechercheur Ilse Kamphuis de tentflap open.

RONDE 1

De tent bij lamplicht

Zaterdag 27 september 2025, 20.00 uur, officierstent van Compagnie De Slingebeek

De gastheer leest voor:

> *'Goedenavond. Mijn naam is Ilse Kamphuis, Districtsrecherche Graafschap. U zit hier omdat u vanmiddag dicht bij Bram Wikkerink was, en omdat u hem kende. Ik zeg het maar meteen: Bram is niet door een ongeluk gestorven. Iemand heeft een echte kogel op hem afgevuurd.'*
>
> *'Ik heb een paar stukken bij me. Het draaiboek van uw scène, de wapenlijst van vanmiddag, wat papier dat ik in uw kamp vond. Ik wil van ieder van u horen waar u was, wat u zag en hoe u met Bram omging. Neemt u de tijd. Ik heb de hele avond.'*

Spelers: lees nu je rolboekje voor ronde 1. Daarna deelt de gastheer de kaarten 1A tot en met 1H uit.

1D KRANTENKNIPSEL
De Grolse Bode, donderdag 18 september 2025

De Grolse Bode

DONDERDAG 18 SEPTEMBER 2025 COLUMN

Kruitdamp en kanttekeningen: wat een kogel weegt

Over negen dagen staat Grol weer in vuur en vlam. Heraut Theo Eppink kijkt naar wat er in 1627 eigenlijk door de lucht vloog.

Wie op de Slag om Grolle een musketier ziet laden, ziet een man die kruit in een loop schudt en verder niets. Geen kogel, geen prop, geen laadstok. In 1627 lag dat anders. Een Staats musket woog een kilo of zes en schoot een loden kogel van ruim zestien millimeter, een balletje waar een boerenkind een week mee kon knikkeren. Op honderd passen ging die door een borstharnas als een spijker door boter.

De officieren droegen pistolen, en die waren fijner. Het radslot, met zijn vonkend wieltje, was het speelgoed van rijke heren; een pistoolkogel was een stuk kleiner dan een musketkogel. Wie wil zien hoe klein, moet maar eens bij onze kapitein langs, wiens replica op elke slag één keer brult.

Nog kleiner werd het in de achttiende eeuw. In mijn eigen vitrine ligt een Engels zakpistooltje van omstreeks 1780, met een vuursteenslot, kaliber .45 zoals de Engelsen dat noemen. Het past in een jaszak: een wapen voor de reiziger op de postkoets, niet voor het slagveld. Het is mijn mooiste stuk.

Maar terug naar Grol. Jan Wolbrink, de lakenkoper wiens kroniek ik twee jaar geleden mocht uitgeven, schreef in augustus 1627 dat ‘die cogels als hagel op de Calixtus kerck vielen’. Zijn handschrift ligt nog bij mij thuis; binnenkort gaat het even naar de drukker, want er komt een herdruk. In 2027, als Grol vierhonderd jaar Staats is, gaat het naar de Stichting Grols Verleden.

Op zaterdag 27 september sta ik weer op het bolwerk met mijn microfoon. Komt u kijken, en luister goed: als het kanon van Gerrit-Jan Heutinck brult, hoort u in uw borst wat Jan Wolbrink in 1627 hoorde.